

πρά(γ)μα

πρά(γ)μα, το, ουσ. [*αρχ. πρᾶγμα <πράσσω>*], το πράγμα. **1.** οτιδήποτε κατέχει κανείς, ιδίως αντικείμενο, σκεύος, έπιπλο: «αύριο κάνω μετακόμιση κι έχω να μεταφέρω πολλά πράγματα». **2.** οτιδήποτε παράγει κανείς, το προϊόν, ιδίως το βιομηχανικό: «τι πράγματα βγάζετε στο εργοστάσιο που δουλεύεις;». **3.** (στη γλώσσα της αργκό) εμπόρευμα λαθραίο, παράνομο: «τον έπιασαν μ' όλο το πράμα στο τελωνείο || βρήκαν όλο το πράμα, που είχε κλέψει, καταχωνιασμένο στο υπόγειο του σπιτιού του». **4.** (στη γλώσσα των ναρκωτικών) το ναρκωτικό: «με το κυνήγι που κάνει η αστυνομία, δεν μπορείς να βρεις σήμερα εύκολα πράμα στην πιάτσα». **5.** (στη γλώσσα της αργκό) το αιδούι, το μουνί: «μόλις έσβησαν τα φώτα, έβαλε το χέρι του κάτω απ' το φουστάνι της κι άρχισε να χαϊδεύει το πράμα της». **6.** άνθρωπος εντελώς άβουλος, ανάξιος λόγου: «εγώ δε θέλω να 'χω ένα πράμα σαν και σένα δίπλα μου, αλλά άνθρωπο έξυπνο, που, να μπορεί να με βοηθήσει και να με συμβουλέψει || κουβαλάει ένα πράμα μαζί της, που κάθε φορά που ανοίγει το στόμα του, αμολάει κοτσάνες». **7.** η συμπεριφορά, η διαγωγή και, κατ' επέκταση, ο ίδιος ο άνθρωπος σε σχέση με τη συμπεριφορά του: «τον ξέρω τρία χρόνια, αλλά δεν έχω καταλάβει ακόμη τι πράγμα είναι || μα είναι πράγμα να θέλεις να παρατήσεις τις σπουδές σου;». **8.** η υπόθεση, η κατάσταση, το γεγονός, ό,τι συμβαίνει σε κάποιον: «έμπλεξα μ' ένα πράγμα, που μετάνιωσα την ώρα και τη στιγμή που το ανέλαβα || πώς πάει το πράμα που είχες ξεκινήσει; || μ' έπιασε ένα πράμα στο λεωφορείο και δεν μπορούσα να αναπνεύσω!». **9α.** στον πλ. **τα πρά(γ)ματα**, οι διάφορες εργασίες, οι διάφορες ασχολίες του ανθρώπου: «σήμερα έχω να κάνω πολλά πράγματα, γιατί έχω να πάω στην τράπεζα, στη Δ.Ε.Η., στον Ο.Τ.Ε. κι ύστερα να πάω να δω ένα φίλο μου, που είναι στο νοσοκομείο». **β.** τα προσωπικά είδη, αντικείμενα, τα ρούχα, οι αποσκευές: «έβαλε τα πράγματά του στη βαλίτσα του κι έφυγε απ' το σπίτι || όταν έρθει το ταξί, θα πρέπει να 'στε όλοι έτοιμοι με τα πράγματά σας στο πεζοδρόμιο». **γ.** τα εμπορεύματα, τα καταναλωτικά προϊόντα: «αυτό το μαγαζί έχει καλά πράγματα || βγήκα με πεντακόσια ευρώ στην αγορά και στο τέλος δε μου 'μεινε ευρώ, γιατί αγόρασα πολλά πράγματα». **10.** οι γνώσεις, η εμπειρία της ζωής: «αυτός γύρισε όλον τον κόσμο και ξέρει πολλά πράγματα στη ζωή του». (Λαϊκό τραγούδι: *ένας Αρμένης φιλαράκος που 'ξερε **πράματα** πολλά, μου 'πε πως η ευτυχία μοιάζει με γράμματα ψιλά*). **11.** τα βοσκήματα (γίδια, πρόβατα κ.λπ.): «βγήκε από νωρίς να ποτίσει τα πράματα στη στέρνα». Υποκορ. **πρα(γ)ματάκι κ. πρα(γ)ματούλι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 265 φρ.)·

- *αγρίεψαν τα πράγματα*, επιδεινώθηκε η κατάσταση, ξέφυγε από τον έλεγχο: «μόλις φάνηκαν τα Μ.Α.Τ. και κατάλαβα πως αγρίεψαν τα πράγματα, βρήκα μια καλή κρυψώνα και περίμενα να δω τι θα επακολουθήσει»·

- *άκου πράματα!* ή *άκουσε πράματα!* βλ. φρ. *κοίτα πράματα(!)*·

- *άκου πώς έχει το πράγμα* ή *άκου πώς έχουν τα πράγματα*, έκφραση με την οποία προετοιμάζουμε το συνομιλητή μας, όταν θέλουμε να του εξιστορήσουμε ένα συμβάν ή μια υπόθεση·

- *ακούστηκαν απίστευτα πράγματα*, βλ. φρ. *ακούστηκαν φοβερά πράγματα*·

- *ακούστηκαν τρομερά πράγματα*, βλ. φρ. *ακούστηκαν φοβερά πράγματα*·

- *ακούστηκαν φοβερά πράγματα*, **α.** αποκαλύφθηκαν δημόσια από κάποιον συγκλονιστικά μυστικά σε βάρος κάποιου: «κατά τη συνέντευξη του αποχωρήσαντος βουλευτή, ακούστηκαν φοβερά πράγματα για τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρεται ο αρχηγός του κόμματος στους συνεργάτες του». **β.** εκτοξεύτηκαν ακατονόμαστες ύβρεις από τα άτομα που ήρθαν σε αντίθεση ή από τα άτομα που μάλωσαν: «κάποια στιγμή ήταν κι οι δυο τους εκτός εαυτού κι ακούστηκαν φοβερά πράγματα»·

- *αλαλούμ πράγματα*, βλ. φρ. *αλαμπουρνέζικα πράγματα*·

- *αλαμπουρνέζικα πράγματα*, **α.** καταστάσεις, υποθέσεις μπερδεμένες: «ό,τι είναι να κάνουμε, θα το γράψουμε στο χαρτί και θα το υπογράψουμε, γιατί εμένα δε μ' αρέσουν αλαμπουρνέζικα πράγματα». **β.** λόγια διφορούμενα, ασαφή, μπερδεμένα: «τι αλαμπουρνέζικα πράγματα είναι αυτά που μου λες!»·

- *αλλάζει το πράγμα* ή *αλλάζουν τα πράγματα*, υπάρχει διαφορά, διαφέρει, μεταβάλλεται η γνώμη που είχα σχηματίσει ή η στάση που είχα κρατήσει, γιατί υπάρχουν νέα δεδομένα: «ήμουν πολύ θυμωμένος μαζί σου, αλλά τώρα, που μου εξήγησες γιατί ενήργησες μ' αυτόν τον τρόπο, αλλάζει το πράγμα». Συνών. *αλλάζει η υπόθεση /*

αλλάζει το ζήτημα / αλλάζει το θέμα·

- *άλλαξαν τα πράγματα* ή *τα πράγματα άλλαξαν*, μεταβλήθηκε η κοινωνική πολιτική ή οικονομική κατάσταση προς το καλύτερο ή προς το χειρότερο: «τώρα που άλλαξαν τα πράγματα, θα δούμε κι εμείς μια άσπρη μέρα || τώρα που άλλαξαν τα πράγματα, πρέπει να κάνουμε οικονομία»·

- *άλλο πράγμα*, διαφορετικό: «δε σου είπα αυτό, σου είπα άλλο πράγμα»·

- *άλλο πράμα!* **α.** (για πρόσωπα, ιδίως για γυναίκες αλλά και για πράγματα) που είναι πολύ καλός, πολύ εντυπωσιακός, εξαιρετικός, εξάισιος, ιδιαίτερα ξεχωριστός: «γνώρισα χτες βράδυ μια γυναίκα, άλλο πράμα! || αγόρασε μια αυτοκινητάρα, άλλο πράμα!». **β.** εκφράζει και εντελώς αντίθετη έννοια, επιτείνοντας κάποια κακή ιδιότητα, συμπεριφορά ή χαρακτηρισμό: «είναι γκρινιαρής, χαρτοπαίχτης, μεθύστακας, άλλο πράμα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το σου λέω·

- *άλφα πράμα*, **α.** (για πρόσωπα) πολύ καλός, εξαιρετικός, εξάισιος: «ο φίλος σου είναι άλφα πράμα». **β.** (ιδίως για γυναίκα) πολύ όμορφη, εξαιρετική, εξάισια: «είδα το φίλο σου να κυκλοφορεί με μια γυναίκα άλφα πράμα!». Από το ότι το *πράμα* σημαίνει και μουνί. **γ.** (για εμπορεύματα ή ναρκωτικά) πρώτης ποιότητας: «το μαγαζί αυτό διαθέτει πάντα άλφα πράμα || στην πιάτσα κυκλοφορεί άλφα πράμα»·

- *ανεβασμένα πράγματα!* καταστάσεις πολύ ευχάριστες, πολύ εντυπωσιακές, πολύ εύθυμες, πολύ καθώς πρέπει: «έγινε ένα γλέντι που δεν ξανάγινε. Ανεβασμένα πράγματα! || στη δεξίωση ήταν όλη η αφρόκρεμα της πόλης μας. Ανεβασμένα πράγματα!». (Λαϊκό τραγούδι: *θέλω τρέλα, θέλω πράγματα ανεβασμένα, μα όλα αυτά χωρίς εσένα δε θα έχουνε σκοπό*). Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το σου λέω·

- *απ' τα πράγματα*, (για καταστάσεις) από τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται: «απ' τα πράγματα φαίνεται πως το χρηματιστήριο δεν πάει καθόλου καλά»· βλ. και φρ. *από τα πράγματα*·

- *απλά πράγματα*, λέγεται για κάτι που δεν είναι τόσο δύσκολο ή επικίνδυνο όσο φαίνεται ή όσο παρουσιάζεται: «θα διατάξουν μια ένορκη διοικητική εξέταση και με τον καιρό θα κουκουλώσουν το σκάνδαλο, απλά πράγματα»·

- *από τα πράγματα*, βλ. φρ. *εκ των πραγμάτων*·

- *αστεία πράγματα!* ή *αστείο πράγμα!* **α.** έκφραση πλήρους συναίνεσης στην πρόταση κάποιου: «σε παρακαλώ, θα μπορέσεις να με βοηθήσεις στη μετακόμιση που θα κάνω αύριο; -Αστείο πράγμα!», δηλ. και βέβαια θα σε βοηθήσω. **β.** χαρακτηρισμός υπόθεσης ή εργασίας που αναλαμβάνουμε ως πολύ εύκολης, πολύ απλής για τις δυνατότητές μας: «θα μπορέσεις να κουβαλήσεις αυτό το κιβώτιο μόνος σου; -Αστείο πράγμα!», δηλ. και βέβαια μπορώ να το κουβαλήσω· βλ. και φρ. *γελοία πράγματα!* ή *γελοίο πράγμα(!)*·

- *άτιμο πράγμα* ή *άτιμα πράγματα*, **α.** ενέργεια ανέντιμη, δόλια: «αυτό που έκανες στον άνθρωπο ήταν πολύ άτιμο πράγμα || εγώ δε σ' είχα μαθημένο γι' άτιμα πράγματα». **β.** λέγεται για κάτι συνήθως μικροαντικείμενα ή μικροσυσκευές, που δεν μπορούμε να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο δουλεύουν ή τη χρησιμότητά τους: «τι άτιμο πράγμα είναι αυτό και για ποιο λόγο τ' αγόρασες, δεν μπορώ να καταλάβω»·

- *αυτό είν' άλλο πράγμα*, αποτελεί άλλη, ξεχωριστή υπόθεση, διαφορετική περίπτωση: «δεν έχει καμιά σχέση αυτό που μου λες με την υπόθεση που κουβεντιάζουμε, γιατί αυτό είν' άλλο πράγμα». Συνών. *αυτό είν' άλλη ιστορία / αυτό είν' άλλη παράγραφος / αυτό είν' άλλο καπέλο / αυτό είν' άλλο κεφάλαιο / αυτό είν' άλλου (αλλουνού) παπά βαγγέλιο*·

- *αυτό το πράγμα είναι σαν το ποδήλατο*, δεν ξεχνιέται, βλ. λ. [ποδήλατο](#)·

- *αφήνω τα πράγματα να πάρουν το δρόμο τους* ή *αφήνω τα πράγματα να τραβήξουν το δρόμο τους*, αφήνω τα πράγματα να εξελιχθούν από μόνα τους, χωρίς να επεμβαίνω ή να εκβιάζω την έκβασή τους: «έχει προβλήματα με τη γυναίκα του και τον συμβούλεψα ν' αφήσει τα πράγματα να πάρουν το δρόμο τους και ο καιρός θα δείξει τι πρέπει να κάνει»·

- *βάζω τα πράγματα στη θέση τους*, **α.** διευθετώ μια διαφορά ή μια παρεξήγηση που υπάρχει: «*τώρα που βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους μπορούμε να δώσουμε τα χέρια*». (Λαϊκό τραγούδι: *αν δεν πάψεις πια τις τρέλες σου τις τόσες, θα σ' αφήσω, σου το λέω, να το ξέρεις κι αν δε βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους, συ θα κλαις, θα ξευυχτάς, θα υποφέρεις*). **β.** αποκαθιστώ την αλήθεια, λέω τα πράγματα όπως ακριβώς είναι: «*μόλις ήρθε ο τάδε κι έβαλε τα πράγματα στη θέση τους, τότε μόνο μπορέσαμε κι εμείς να μάθουμε την πραγματική αλήθεια*»·

- *βερέμικο πράμα*, βλ. λ. *βερέμικος*·

- *βήτα πράμα*, βλ. *συνηθέστ. δεύτερο πράμα*·

- *βλέπω της γιαγιάς μου το πράμα ή βλέπω της μάνας μου το πράμα*, βασανίζομαι, τυραννιέμαι, υποφέρω πάρα πολύ: «*κάθε μέρα βλέπω της γιαγιάς μου το πράμα για να θρέψω την οικογένειά μου*». Από το ότι είναι πολύ οδυνηρό σε κάποιον να βλέπει της γιαγιάς του ή της μάνας του το αιδού και από αισθητική, αλλά περισσότερο από ηθική άποψη· βλ. και φρ. *είδα της γιαγιάς μου το πράμα*·

- *βρήκε στρωμένα τα πράγματα ή βρήκε τα πράγματα στρωμένα*, **α.** δε βρήκε καμιά δυσκολία, κανένα εμπόδιο σε κάποια δουλειά ή σε κάποια υπόθεση: «*μόλις ανέλαβε τη δουλειά, άρχισε αμέσως την παραγωγή, γιατί βρήκε τα πράγματα στρωμένα*». **β.** βρήκε την πολιτική κατάσταση στη χώρα για την οποία γίνεται λόγος, ήρεμη, ομαλή: «*γύρισε μετά την πτώση της χούντας και βρήκε στρωμένα τα πράγματα, για να μας παρουσιάζεται μετά και αντιστασιακός!*»·

- *γελοία πράγματα!* ή *γελοίο πράγμα!* καταστάσεις ασήμαντες, φαιδρές, ανάξιες λόγου: «*δε θέλω να 'ρχεσαι κάθε τόσο και να μ' ενοχλείς για γελοία πράγματα!*»·

- *για δε(ς) πράματα!* βλ. φρ. *για κοίτα πράματα(!)*·

- *για δε(ς) κάτι πράματα!* έκφραση δυσφορίας ή δυσαρέσκειας για κάτι που μας δημιουργεί κακή εντύπωση. (Τραγούδι: **για δες κάτι πράματα, να γυρίζεις μες τ' άγρια χαράματα**)· βλ. και φρ. *κοίτα πράματα(!)*·

- *για κοίτα πράματα!* βλ. φρ. *κοίτα πράματα(!)*·

- *γίνονται πράματα και θάματα*, **α.** συμβαίνουν πολλά ευχάριστα και αξιοθαύμαστα: «*κάθε χρόνο στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης γίνονται πράματα και θάματα*». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση για καταστάσεις που έχουν αρνητικό αντίκτυπο: «*όταν γυρίζει το βράδυ μεθυσμένος, γίνονται στο σπίτι του πράματα και θάματα*»·

- *γυναικουλίστικα πράγματα*, βλ. λ. [γυναικουλίστικος](#)·

- *δε θέλει ρώτημα το πράγμα ή δε χρειάζεται ρώτημα το πράγμα*, βλ. λ. [ρώτημα](#)·

- *δε θέλει φιλοσοφία το πράγμα ή δε χρειάζεται φιλοσοφία το πράγμα*, βλ. λ. [φιλοσοφία](#)·

- *δε λέει (και) πολλά πράγματα*, βλ. φρ. *δε λέει (και) πολλά*, λ. *πολύς*·

- *δεν είναι αστείο πράγμα να...*, το ζήτημα είναι σοβαρό, πρέπει να αντιμετωπιστεί με σοβαρότητα: «*σήμερα δεν είναι αστείο πράγμα να κάνει κανείς έρωτα δίχως προφυλακτικό*»·

- *δεν είναι για μεγάλα πράγματα*, δεν έχει την ικανότητα, δεν εμπνέει εμπιστοσύνη ότι μπορεί να κατορθώσει κάτι σπουδαίο: «*έχω την εντύπωση πως ο τύπος είναι μόνο λόγια και πως δεν είναι για μεγάλα πράγματα*»·

- *δεν είναι έτσι τα πράγματα*, έκφραση αμφισβήτησης για τον τρόπο με τον οποίο αναφέρει κάποιος ένα γεγονός: «*ακούω με προσοχή αυτά που λες, αλλά με συγχωρείς που θα σε διακόψω, γιατί δεν είναι έτσι τα πράγματα*». *Συνών.* *δεν είναι έτσι η δουλειά*·

- *δεν είναι καλά τα πράγματα*, η κοινωνική, πολιτική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους, διέρχεται κρίση, εγκυμονεί κινδύνους: «*τον τελευταίο καιρό δεν είναι καλά τα πράγματα στον τόπο μας, γι' αυτό*»·

πολλοί φεύγουν στο εξωτερικό»· βλ. και φρ. *δεν πάνε καλά τα πράγματα*·

- *δεν είναι λίγο πράγμα να...*, βλ. φρ. *δεν είναι μικρό πράγμα να(...)*·

- *δεν είναι μικρό πράγμα να...*, δεν είναι καθόλου ασήμαντο, απεναντίας είναι πολύ σοβαρό, πολύ σπουδαίο: «δεν είναι μικρό πράγμα να χρωστάς ένα σωρό λεφτά και να κινδυνεύεις να πας φυλακή, επειδή δεν έχεις να τα πληρώσεις || δεν είναι μικρό πράγμα να περάσεις κολυμπώντας τα στενά της Μάγχης»·

- *δεν είναι πράγμα αυτό!* ή *δεν είναι πράγματα αυτά!* βλ. συνηθέστ. *δεν είναι δουλειά αυτή!* λ. *δουλειά*·

- *δεν είναι σόι πράμα*, βλ. λ. [σόι](#)·

- *δεν είναι σόι πράματα αυτά*, βλ. λ. [σόι](#)·

- *δεν έρχονται καλά τα πράγματα*, η κοινωνική, πολιτική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους δεν προβλέπεται ευοίωνα: «ο κόσμος όλος ανησυχεί, γιατί αντιλαμβάνεται πως δεν έρχονται καλά τα πράγματα»·

- *δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο σακί*, βλ. φρ. *δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο τσουβάλι*·

- *δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο τσουβάλι*, λέγεται σε περιπτώσεις που επιχειρούμε να εξομοιώσουμε ασυμβίβαστα μεταξύ τους πράγματα είτε υποτιμώντας είτε υπερτιμώντας τα: «θα πρέπει να μάθεις να ξεχωρίζεις τους επιστήμονες απ' τους απλούς ανθρώπους, γιατί δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο τσουβάλι»·

- *δεν πάνε καλά τα πράγματα*, **α.** η κοινωνική, πολιτική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού ή κράτους δεν έχει ευοίωνα προοπτική: «όταν βλέπεις να πέφτουν οι τιμές στο χρηματιστήριο, να 'σαι σίγουρος πως δεν πάνε καλά τα πράγματα στον τόπο μας || όταν βλέπεις τις οικογένειες να διαλύονται η μια πίσω απ' την άλλη, τότε να ξέρεις πως γενικά δεν πάνε καλά τα πράγματα». **β.** η οικονομική κατάσταση ή η υγεία ενός ατόμου δεν έχει ευοίωνα προοπτική και γενικά η εξέλιξη κάποιας δουλειάς ή υπόθεσης δεν έχει το ποθητό αποτέλεσμα, γιατί παρουσιάζει πολλές δυσκολίες: «το 'χει καταλάβει πως δεν πάνε καλά τα πράγματα με την υγεία του και προσπαθεί να μη χάσει την ψυχραιμία του || δεν πάνε καλά τα πράγματα στη δουλειά του και ζήτησε τη βοήθεια του φίλου του»· βλ. και φρ. *δεν είναι καλά τα πράγματα*·

- *δεν προχωράει το πράγμα*, η δουλειά ή η υπόθεση παρουσιάζει στασιμότητα, δεν εξελίσσεται: «πώς τα πας με τη δουλειά σου; Έχω πέσει σε κάτι απρόβλεπτες δυσκολίες και δεν προχωράει το πράγμα»·

- *δεν τα βλέπω καλά τα πράγματα*, η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους εγκυμονεί δυσάρεστες καταστάσεις: «τον τελευταίο καιρό, μ' όλη αυτή την αναταραχή που υπάρχει, δεν τα βλέπω καλά τα πράγματα»·

- *δεν το βλέπω σόι πράμα*, βλ. λ. [σόι](#)·

- *δεν το βλέπω σόι το πράμα*, βλ. λ. [σόι](#)·

- *δεν το καλοβλέπω το πράγμα*, θεωρώ πως κάπου κάτι είναι ύποπτο: «για να κάθεται αυτός ο τύπος με τις ώρες στη γωνία και να μας παρακολουθεί, δεν το καλοβλέπω το πράγμα»·

- *δεν τον βλέπω σόι πράμα*, βλ. λ. [σόι](#)·

- *δες πράματα!* βλ. φρ. *κοίτα πράματα(!)*·

- *δέστε πράμα που σαλεύει και το μουστερή γυρεύει!* θαυμαστικό πείραγμα σε όμορφη γυναίκα που βλέπουμε να περνάει από μπροστά μας βαδίζοντας λικνιστικά. Από το ότι πολλοί πωλητές, ιδίως οι πωλητές ψαριών, διαφημίζουν με αυτή τη φράση το εμπόρευσμά τους στο δρόμο ή στην ψαραγορά, αλλά και από το ότι *πράμα* σημαίνει μουνί·

- *δεύτερο πράμα*, εμπόρευμα κατώτερης ποιότητας, δεύτερης διαλογής: «δεν έπρεπε να δώσεις τόσα λεφτά γι' αυτό το ρολόι, γιατί είναι δεύτερο πράμα»·
- *διαφέρει το πράγμα*, βλ. φρ. *αλλάζει το πράγμα*·
- *δυσκολεύουν τα πράγματα*, βλ. φρ. *σκουραίνουν τα πράγματα*·
- *δύσκολο πράγμα είναι!* δεν είναι καθόλου δύσκολο ή απίθανο να συμβεί αυτό που λες: «βγαίνεις το πρωί μια χαρά απ' το σπίτι σου και μέχρι να πας στη στάση, έρχεται και σε κόβει ένα αυτοκίνητο. -Δύσκολο πράγμα είναι!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ*, άλλοτε πάλι προτάσσεται ή ακολουθεί της φρ. το *νομίζεις*, ενώ είναι φορές που της φρ. προτάσσεται το *εμ* και ταυτόχρονα κλείνει με το *νομίζεις*·
- *έγιναν απίστευτα πράγματα*, βλ. φρ. *έγιναν φοβερά πράγματα*·
- *έγιναν τρομερά πράγματα*, βλ. φρ. *έγιναν φοβερά πράγματα*·
- *έγιναν φοβερά πράγματα*, δημιουργήθηκαν συγκλονιστικά επεισόδια, έγιναν πολύ μεγάλες παρατυπίες ή παρανομίες: «όταν τα Μ.Α.Τ. επιτέθηκαν στους διαδηλωτές, έγιναν φοβερά πράγματα, γιατί χτυπούσαν στα τυφλά || η αντιπολίτευση κατήγγειλε φοβερά πράγματα για τις απευθείας αναθέσεις διαφόρων δημοσίων έργων»·
- *έγινε κώλος το πράμα ή το πράμα έγινε κώλος*, βλ. φρ. *έγινε σκατά το πράμα*·
- *έγινε σκατά το πράμα ή το πράμα έγινε σκατά*, λέγεται σε περίπτωση που κάποιο αντικείμενο καταστράφηκε, που κάποια υπόθεση στράβωσε και δεν είχε αίσιο τέλος ή που δεν μας ικανοποιεί πα: «έτσι όπως έγινε σκατά το πράμα, καλύτερα πέτα το κι αγόρασε ένα κασετόφωνο της προκοπής || έτσι όπως έγινε σκατά το πράμα, δεν ξαναπατάω στο μαγαζί του να βλέπω όλα τα τσογλάνια να πουλάνε μούρη»·
- *εδώ το καλό το πράμα!* θαυμαστικό πείραγμα σε όμορφη γυναίκα που βλέπουμε να περνάει από μπροστά μας. Από το ότι πολλοί πωλητές, ιδίως φρούτων και λαχανικών, διαφημίζουν με αυτή τη φράση τα εμπορεύματά τους στο δρόμο ή στην αγορά, αλλά και από το ότι *πράμα* σημαίνει και μουνί·
- *είδα της γιαγιάς μου το πράμα ή είδα της μάνας μου το πράμα*, ένιωσα οδυνηρή έκπληξη: «μόλις αντιλήφθηκα τον τάδε να βάζει χέρι στο ταμείο του φίλου του, είδα της γιαγιάς μου το πράμα»· βλ. και φρ. *βλέπω της γιαγιάς μου το πράμα*·
- *είμαι μέσα στα πράγματα*, **α.** συμμετέχω στη διαμόρφωση των εξελίξεων, είμαι στα κέντρα αποφάσεων: «έλα να σε βολέψω τώρα που είμαι μέσα στα πράγματα, γιατί δεν ξέρουμε τι γίνεται αργότερα!». **β.** είμαι γνώστης των όσων συμβαίνουν σε ένα χώρο ή σε ένα τόπο: «διαβάζω όλες τις εφημερίδες που κυκλοφορούν, γιατί θέλω να είμαι μέσα στα πράγματα»·
- *είμαι στα πράγματα*, έχω την πολιτική εξουσία, κυβερνώ ή ανήκω στην κυβερνητική παράταξη: «τώρα που είμαι στα πράγματα, θα βοηθήσω αυτούς που έχουν πραγματικά ανάγκη»·
- *είναι εντάξει τα πράγματα ή τα πράγματα είναι εντάξει* (γενικά) οι διαφορές διευθετήθηκαν, η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική ζωή ενός τόπου εξελίσσεται ομαλά: «κάνουν πάλι παρέα, γιατί τώρα είναι εντάξει τα πράγματα, μια και ξέχασαν τις παλιές τους έχθρες || τον τελευταίο καιρό είναι εντάξει τα πράγματα στην αγορά || τα πράγματα είναι εντάξει με τη γειτονική μας χώρα»·
- *είναι ζόρικα τα πράγματα*, βλ. φρ. *είναι στριμόκωλα τα πράγματα*·
- *είναι μεγάλο πράγμα*, έχει μεγάλη σημασία, μεγάλη σπουδαιότητα: «είναι μεγάλο πράγμα να υπάρχει αλληλοκατανόηση σ' ένα ζευγάρι || είναι μεγάλο πράγμα η υγεία στον άνθρωπο». (Τραγούδι: *η σωτηρία της ψυχής είναι πολύ μεγάλο πράγμα, σαν ταξιδάκι αναψυχής μ' ένα κρυμμένο τραύμα*)·
- *είναι πολύ πράμα!* βλ. φρ. *πολύ πράμα(!)*·

- *είναι πράγματα αυτά!* έκφραση αγανακτισμένου ή εκνευρισμένου ατόμου, που θέλει να θέσει τέρμα στις συνεχείς ενοχλήσεις κάποιου για εξυπηρέτηση, που θέλει να επισημάνει τη συνεχιζόμενη απαράδεκτη συμπεριφορά του ή που είναι ενοχλημένος από πράξη ή κατάσταση που την επαναλαμβάνει συστηματικά: «είναι πράγματα αυτά να 'ρχεσαι κάθε λίγο και λιγάκι και να μου ζητάς δανεικά! || είναι πράγματα αυτά να παρατάς κάθε τόσο την οικογένειά σου και να τρέχεις με τις παρδαλές στα μπουζούκια! || είναι πράγματα αυτά να μη μ' αφήνεις κάθε μεσημέρι να κοιμηθώ με το θόρυβο που κάνεις!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *μα* και κλείνει με το *όχι πες μου σε παρακαλώ*.

- *είναι πράμα απ' τη Δράμα!* **α.** το εμπόρευμα είναι πάρα πολύ καλό, είναι γνήσιο: «αγόρασα ένα ρολόι, φίλε μου, που είναι πράμα απ' τη Δράμα!». Η αναφορά στη Δράμα, ίσως από το ότι εκεί καλλιεργούσαν χασίσι πρώτης ποιότητας. **β.** (για γυναίκες) είναι πάρα πολύ όμορφη: «τα 'φτιαξε με μια γκόμενα, που είναι πράμα απ' τη Δράμα!». Από το ότι *πράμα* σημαίνει και μουνί.

- *είναι προχωρημένα τα πράγματα*, **α.** η υπόθεση ή η κατάσταση για την οποία γίνεται λόγος έχει ήδη εξελιχθεί: «τώρα δεν μπορούμε να σταματήσουμε τη δουλειά, γιατί είναι προχωρημένα τα πράγματα || δεν υπάρχει περίπτωση να συμφιλιωθούν, γιατί είναι προχωρημένα τα πράγματα μεταξύ τους». **β.** (ειδικά) το ζευγάρι για το οποίο γίνεται λόγος, έχει ήδη προχωρήσει στην ερωτική πράξη, οπότε η γυναίκα δεν είναι πια παρθένα: «απ' τη στιγμή που είναι προχωρημένα τα πράγματα μαζί της, θα πρέπει να πας να τη ζητήσεις απ' τους γονείς της».

- *είναι σκούρα τα πράγματα*, η κοινωνική, πολιτική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού ή κράτους ή και της ίδιας μας της ζωής γενικά έχει επιδεινωθεί πάρα πολύ: «όσο υπάρχει ακυβερνησία, είναι σκούρα τα πράγματα για τον τόπο μας || μετά την πτώση των αξιών στο χρηματιστήριο, είναι σκούρα τα πράγματα για την οικονομία μας || μετά την εξέταση που μ' έκανε ο γιατρός, με προειδοποίησε πως είναι σκούρα τα πράγματα για την υγεία μου».

- *είναι σόι πράματα αυτά!* βλ. λ. [σόι](#).

- *είναι στα πράγματα*, **α.** (για παρατάξεις ή για πολιτικά) είναι στην εξουσία, κυβερνά, κατέχει κάποιο πόστο: «ποια παράταξη είναι τώρα στα πράγματα στη χώρα σας; || όταν ήταν ο τάδε υπουργός στα πράγματα, όλα δούλευαν ρολόι». **β.** (για πρόσωπα) που ανήκει στην κυβερνητική παράταξη, που έχει κάποια εξουσία ή που διαθέτει κάποιο πολιτικό μέσο: «μόνο ο τάδε μπορεί να σε βοηθήσει, γιατί τώρα αυτός είναι στα πράγματα || όταν ήταν στα πράγματα, έκανε πως δε μας ήξερε!». **γ.** λέγεται και για άνθρωπο που βρίσκεται στο κέντρο των γεγονότων, που είναι δραστήριος, που έχει μεγάλη εμπειρία, μεγάλη γνώση σε κάποιο χώρο, ιδίως σε θέματα καθημερινής ζωής: «για πες μου εσύ, που είσαι στα πράγματα, πού θα βρω έναν εργάτη για κάτι μερεμέτια;».

- *είναι στριμόκωλα τα πράγματα* ή *τα πράγματα είναι στριμόκωλα*, **α.** βρισκόμαστε σε περίοδο έντονης οικονομικής ανέχειας ή σε περίοδο σκλήρυνσης της κυβερνητικής πολιτικής και των εκτελεστικών της οργάνων, ή, γενικά, η παγκόσμια κατάσταση εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους: «απ' τη στιγμή που η κυβέρνηση επανέφερε την προσωποκράτηση για χρέη προς το δημόσιο, είναι στριμόκωλα τα πράγματα || με όλη αυτή τη ρευστότητα που υπάρχει στην πρώην Γιουγκοσλαβία, είναι στριμόκωλα τα πράγματα». **β.** (γενικά) η κατάσταση είναι πολύ δύσκολη, παρουσιάζονται μεγάλες αντιξοότητες, χρειάζεται μεγάλη προσοχή: «έχω σκοπό να μην ξεκινήσω καμιά καινούρια δουλειά, γιατί είναι στριμόκωλα τα πράγματα».

- *είναι στρωμένα τα πράγματα* ή *τα πράγματα είναι στρωμένα*, **α.** δεν υπάρχει καμιά πολιτική, κοινωνική ή οικονομική δυσκολία, ή, αν υπήρχε, έχει ξεπεραστεί: «τον τελευταίο καιρό επικρατεί ηρεμία στον τόπο μας και γενικά είναι στρωμένα τα πράγματα». **β.** δεν υπάρχουν διαφορές ή εκκρεμότητες ανάμεσα σε δυο άτομα ή σε δυο ομάδες, ή, αν υπήρχαν, έχουν διευθετηθεί: «κάποτε ήταν μάλωμένοι, αλλά τώρα είναι στρωμένα τα πράγματα και κάνουν πάλι παρέα».

- *είναι το ίδιο πράγμα*, δεν υπάρχει καμιά διαφορά: «αυτό που μου λες, είναι το ίδιο πράγμα μ' αυτό που σου λέω κι εγώ».

- *εκ των πραγμάτων*, όπως προκύπτει από τα πράγματα, από την κρατούσα κατάσταση: «είμαι υποχρεωμένος εκ των πραγμάτων να μειώσω το προσωπικό μου, γιατί η δουλειά έχει πέσει κατακόρυφα».

- *εκεί που πήγαινε να δέσει το πράγμα*, στην πιο καίρια στιγμή που θα πετύχαινε κανείς κάτι έπειτα από πολλές

προσπάθειες: «εκεί που πήγαινε να δέσει το πράγμα και να πέσουν οι υπογραφές, ζήτησε μια προθεσμία για να ξαναμελετήσει το συμβόλαιο»· βλ. και φρ. *εκεί που πήγαινε να δέσει το γλυκό*, λ. γλυκός·

- *έρχομαι στα πράγματα*, **α.** αναλαμβάνω την πολιτική εξουσία, κυβερνώ: «όσοι έρχονται στα πράγματα, το πρώτο που κάνουν είναι να βολέψουν όλους τους δικούς τους στο δημόσιο». **β.** ανήκω στο κόμμα εκείνο που ανέλαβε την εξουσία: «τώρα που ήρθαμε στα πράγματα, θα τρελαθούμε στη μάζα»·

- *έτσι έχει το πράγμα ή έτσι έχουν τα πράγματα*, καταληκτική φρ. με την οποία κλείνει κάποιος την παρουσίαση μιας κατάστασης όπως αυτή διαμορφώθηκε: «να ξεχάσετε όλα όσα ακούσατε, γιατί έτσι έχουν τα πράγματα». Συνών. *έτσι έχει η υπόθεση / έτσι έχει το ζήτημα / έτσι έχει το θέμα*·

- *έχει ένα πράμα που είναι σαν βγαλμένο χέρι*, έχει υπερβολικά μεγάλο πέος: «μια φορά πήγε η τάδε μαζί του και δεν έχει σκοπό να ξαναπάει, γιατί ο τύπος έχει ένα πράμα που είναι σαν βγαλμένο χέρι». Η αναφορά στο βγαλμένο χέρι, γιατί ο παθών το αφήνει να κρέμεται, μέχρι να δεχτεί τις πρώτες βοήθειες, κι έτσι, γίνεται αντιληπτό όλο το μήκος του, κάτι που παρομοιάζεται με το πέος που κρέμεται μπροστά·

- *έχει πολύ πράμα!* έκφραση θαυμασμού για όμορφη γυναίκα που έχει καλοσχηματισμένα και ωραία πιασίματα: «είναι μια γκομενάρα, που έχει πολύ πράμα!»·

- *έχει πολύ πράμα*, υπάρχει υπεραφθονία αγαθών: «το πρωί έκανα μια βόλτα στην αγορά κι είδα πως έχει πολύ πράμα»·

- *έχω πείρα του πράματος*, βλ. λ. πείρα·

- *ζορίζουν τα πράγματα*, **α.** η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους, επιβάλλει τη λήψη σκληρών μέτρων: «τα δυο τελευταία χρόνια άρχισαν να ζορίζουν τα πράγματα, γι' αυτό απαιτείται σκληρή λιτότητα». **β.** (γενικά) παρουσιάζονται δυσκολίες, αντιξοότητες, χρειάζεται στο εξής μεγαλύτερη προσοχή: «μην ξανοίγεσαι στη δουλειά σου, γιατί ζορίζουν τα πράγματα || έχω περικόψει όλα τα περιττά έξοδα, γιατί ζορίζουν τα πράγματα»·

- *ζορίζω τα πράγματα*, **α.** εκβιάζω μια κατάσταση ή μια υπόθεση για προσωπικό μου όφελος: «απ' τη στιγμή που σου υποσχέθηκε πως μέσα στο μήνα θα σου επιστρέψει τα λεφτά που του δάνεισες, μη ζορίζεις άλλο τα πράγματα». **β.** ασκώ πίεση για να εξελιχθεί μια δουλειά ή μια υπόθεσή μου γρηγορότερα: «αν δε ζορίζω τα πράγματα, δε θα 'χα πάρει ακόμα το δάνειο»·

- *ζόρικο πράμα*, **α.** (για γυναίκες) πάρα πολύ όμορφη: «τα 'φτιαξε με μια γυναίκα, πολύ ζόρικο πράμα». **β.** (για πράγματα) που είναι εντυπωσιακό, που είναι αξίας: «αγόρασε ένα ρολόι, ζόρικο πράμα || αγόρασε μια αυτοκινητάρα, πολύ ζόρικο πράμα». **γ.** (για καταστάσεις) που προκαλεί ψυχική καταπίεση, ψυχική δυσφορία: «δεν υπάρχει πιο ζόρικο πράμα να χάνεις τη γυναίκα που αγαπάς || ζόρικο πράμα για έναν πατέρα να βλέπει την κατάντια του γιου του»·

- *ζυγιάζω τα πράγματα*, υπολογίζω σοβαρά, προσεκτικά μια δουλειά, υπόθεση ή κατάσταση, πριν αποφασίσω να ενεργήσω: «δεν κάνει τίποτα, αν δεν ζυγιάσει πρώτα καλά τα πράγματα»·

- *η πορεία των πραγμάτων*, βλ. λ. πορεία·

- *η φορά των πραγμάτων*, βλ. λ. [φορά](#)·

- *ηρεμώ τα πράγματα*, τακτοποιώ, διευθετώ μια έκρυθμη κατάσταση: «με την απειλή πως θα καλέσω την αστυνομία, ηρέμησα τα πράγματα και οι δυο παρέες κάθισαν φρόνιμα στα τραπέζια τους»·

- *θα δείξει το πράγμα*, βλ. φρ. *θα φανεί το πράγμα*·

- *θα το κανονίσουμε το πράγμα*, θα βρούμε τρόπο να συνεννοηθούμε, να συμφωνήσουμε: «αποφάσισε πρώτα εσύ να πάρεις μέρος στη δουλειά και θα το κανονίσουμε το πράγμα»·

- θα φανεί το πράγμα, κατά τη διάρκεια της συναναστροφής ή της εξέλιξής του, θα αποδειχθεί, θα αποκαλυφθεί αν κάποιος ή κάτι έχει θετικά ή αρνητικά στοιχεία: «δεν ξέρω τι καπνό φουμάρει, αλλά ας τον βάλουμε στην παρέα μας και θα φανεί το πράγμα || ας ξεκινήσουμε τώρα τη δουλειά και στην πορεία θα φανεί το πράγμα»·

- θέλει (και) ρώτημα το πράγμα! βλ. λ. [ρώτημα](#)·

- θέλει (και) φιλοσοφία το πράγμα! βλ. λ. [φιλοσοφία](#)·

- θέλει κουβέντα το πράγμα, βλ. λ. [κουβέντα](#)·

- θέλει σκέψη το πράγμα, βλ. λ. [σκέψη](#)·

- θέλει συζήτηση το πράγμα, βλ. λ. συζήτηση·

- καθαρά πράγματα, βλ. φρ. καθαρισμένα πράγματα·

- καθαρισμένα πράγματα, βλ. συνηθέστ. ξεκαθαρισμένα πράγματα·

- κάθε πράγμα στη σειρά του, βλ. φρ. σειρά·

- κάθε πράγμα στην ώρα του, βλ. φρ. ώρα·

- κάθε πράγμα στον καιρό του κι αβγό κόκκινο το Πάσχα, βλ. λ. [αβγό](#)·

- κάθε πράγμα στον καιρό του κι ο κολιός τον Αύγουστο, βλ. λ. [κολιός](#)·

- καλώς εχόντων των πραγμάτων, αν υπάρξουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, αν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές, αν όλα εξελίσσονται ομαλά: «βέβαια, καλώς εχόντων των πραγμάτων, η δουλειά θα πρέπει να τελειώσει τέλος του μηνός»·

- κάνει πράματα και θάματα, είναι σπάνιος τεχνίτης ή είναι άφταστος στο επάγγελμα που κάνει και γενικά, με οτιδήποτε καταπιάνεται, έχει άριστα αποτελέσματα: «αυτός ο μηχανικός κάνει πράματα και θάματα || αυτός ο χειρουργός κάνει πράματα και θάματα»·

- κάνει τρελά πράγματα, **α.** συμπεριφέρεται παράλογα: «κάθε φορά που τον παίρνουμε μαζί μας, γινόμαστε ρεζίλι, γιατί κάνει συνέχεια τρελά πράγματα». **β.** (για τεχνίτες, μηχανικούς) είναι ικανότατος: «κάθε φορά που παθαίνει βλάβη τ' αυτοκινήτο μου, το πηγαίνω στον τάδε μηχανικό, που κάνει τρελά πράγματα»·

- κανονίζω τα πράγματα, **α.** τακτοποιώ, διευθετώ διάφορες εκκρεμότητες που έχω: «αν δεν κανονίσω πρώτα τα πράγματα που με απασχολούν, δε βλέπω φέτος να κάνω διακοπές». **β.** βρίσκω λύση σε κάποιο πρόβλημα, συμβιβάζω διαφορές: «επειδή δεν μπορούσαν να τα βρουν μόνοι τους στη μοιρασιά, φώναξαν ένα τρίτο να κανονίσει τα πράγματα»·

- κανονίστηκε το πράγμα ή το πράγμα κανονίστηκε, η δουλειά ή η υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος συμφωνήθηκε, διευθετήθηκε: «τι γίνεται με κείνη τη δουλειά που ήταν ν' αναλάβεις; -Κανονίστηκε το πράγμα || είσαι ακόμα στα μαχαίρια με τον τάδε; -Το πράγμα κανονίστηκε, γιατί δόθηκαν αμοιβαίες εξηγήσεις»·

- κατά πώς βλέπω τα πράγματα, βλ. φρ. κατά πώς δείχνουν τα πράγματα·

- κατά πώς δείχνουν τα πράγματα, σύμφωνα με την πορεία, με την εξέλιξη των πραγμάτων, σύμφωνα με τους οιωνούς: «κατά πώς δείχνουν τα πράγματα, θα 'χουμε γρήγορα εκλογές»·

- κατά πώς έρχονται τα πράγματα, αναλόγως με τις συνθήκες που επικρατούν, αναλόγως των περιστάσεων: «έχω μάθει να μη βιάζομαι και πάντα ενεργώ κατά πώς έρχονται τα πράγματα»·

- *κοίτα πράγματα!* έκφραση απορίας, θαυμασμού ή έκπληξης για κάτι που ακούμε, βλέπουμε ή πληροφορούμαστε: «κοίτα πράγματα, κοτζάμ άντρας, να συνερίζεται αυτό το μικρό παιδί! || κοίτα πράγματα που γίνονται στην ιατρική επιστήμη!». (Τραγούδι: *σαν κλεμμένο ξωκλήσι, έτσι μ' έχεις αφήσει και μου πήρες σταυρούς και μαλάματα, κοίτα πράγματα!*). Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το για και μετά το ρ. ακολουθεί το κάτι· βλ. και φρ. για δε(ς) κάτι πράγματα(!)·

- *κορίτσι πράμα!* βλ. λ. [κορίτσι](#)·

- *κρίθηκε το πράγμα*, αποφασίστηκε οριστικά, τελεσίδικα κάτι: «τη δουλειά θα την αναλάβει ο τάδε, γιατί έχει πολύ πιο πολλά προσόντα από σένα, κρίθηκε το πράγμα». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το πάει·

- *κρύωσε το πράγμα*, η δουλειά ή η υπόθεση έπαψε να έχει ενδιαφέρον: «μετά από τόσες υπαναχωρήσεις, κρύωσε το πράγμα»·

- *λάσπωσαν τα πράγματα* ή *λάσπωσε το πράγμα*, βλ. συνηθέστ. *λάσπωσε η δουλειά*, λ. *δουλειά*·

- *λέει πράματα και θάματα!* το άτομο ή το ανάγνωσμα για το οποίο γίνεται λόγος, μιλάει για πάρα πολύ ενδιαφέροντα και θαυμαστά πράγματα: «κάθε φορά που γυρίζει ο θείος μου από ταξίδι, μας λέει πράματα και θάματα || αυτό το βιβλίο λέει πράματα και θάματα για την Αφρική!»·

- *λέω τα πράγματα με τ' όνομά τους*, μιλώ χωρίς υπεκφυγές, ό,τι λέω, το λέω ντόμπρα και σταράτα: «δε δίνω σε κανέναν το δικαίωμα να παρεξηγήσει τα λόγια μου, γιατί λέω τα πράγματα με τ' όνομά τους»·

- *λέω τα πράγματα όπως είναι*, βλ. συνηθέστ. *λέω τα πράγματα με τ' όνομά τους*·

- *λέω τα πράγματα όπως έχουν*, βλ. συνηθέστ. *λέω τα πράγματα με τ' όνομά τους*·

- *λίγα πράγματα!* βλ. φρ. *μικρά πράγματα(!)*·

- *λίγο πράγμα είναι να...* ή *λίγο πράγμα το 'χεις να...*, βλ. φρ. *μικρό πράγμα είναι να(...)*·

- *μαλακίστηκε το πράγμα*, η δουλειά, η υπόθεση ή η συζήτηση έφτασε σε σημείο να χάσει τη σοβαρότητα που είχε, και στο εξής δεν παρουσιάζει πια κανένα ενδιαφέρον: «από ένα σημείο και πέρα μαλακίστηκε το πράγμα κι όλοι άρχισαν σιγά σιγά ν' αποχωρούν || ο ένας το μακρύ του, ο άλλος το κοντό του, ήρθε και μαλακίστηκε το πράγμα κι όλοι κοιτάζαμε πότε να περάσει η ώρα να φύγουμε»·

- *μην το φιλοσοφείς το πράγμα*, βλ. συνηθέστ. *μην το ψάχνεις το πράγμα*·

- *μην το ψάχνεις το πράγμα*, **α.** μην το σκέφτεσαι, μην το εξετάζεις, γιατί η υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος δε χρειάζεται πολύ σκέψη, είναι αυτονόητη, είναι ευνόητη: «απ' τη στιγμή που υπάρχουν αυτές οι διευκολύνσεις, θα τελειώσουμε στο άψε σβήσε τη δουλειά, γι' αυτό μην το ψάχνεις το πράγμα κι έλα να υπογράψουμε τα συμβόλαια», δηλ. υπάρχει σίγουρη επιτυχία. **β.** μην ασχολείσαι, μην εξετάζεις κάτι, γιατί δε θα μπορέσεις να βγάλεις νόημα: «όλοι προεκλογικά υπόσχονται τα μύρια όσα κι όταν εκλεγούν, κάνουν εντελώς άλλα, γι' αυτό σου λέω μην το ψάχνεις το πράγμα»·

- *μικρά πράγματα!* **α.** λέγεται για προσπάθεια, που αποφέρει ασήμαντα αποτελέσματα, ασήμαντα κέρδη: «θέλησα να φορτσάρω για να προχωρήσω τη δουλειά, αλλά μικρά πράγματα, γιατί έπεσα πάνω σε γιορτές και σε αργίες! || κάποια στιγμή μου φάνηκε πως είχα αρκετή δουλειά, αλλά όταν έκλεισα ταμείο, διαπίστωσα μικρά πράγματα!». **β.** λέγεται για να απαλύνει τη στενοχώρια κάποιου που μας προκάλεσε κάποια ζημιά: «έλα, μη στενοχωριέσαι για το βάζο που έσπασες. Μικρά πράγματα, σου λέω, γιατί ήταν και ραγισμένο!»·

- *μικρό πράγμα είναι να...* ή *μικρό πράγμα το 'χεις να...*, βλ. φρ. *δεν είναι μικρό πράγμα να(...)*·

- *μου 'ρχονται ανάποδα τα πράγματα*, γενικά στη ζωή μου, στις δουλειές μου, αντιμετωπίζω προβλήματα: «πρέπει να κάνω κανένα ευχέλαιο, γιατί τον τελευταίο καιρό μου 'ρχονται ανάποδα τα πράγματα»·

- μου 'ρχονται δεξιά τα πράγματα, γενικά όλα στη ζωή μου, στις δουλειές μου, μου έρχονται ευνοϊκά, εξελίσσονται ευνοϊκά: «είμαι πολύ ευχαριστημένος, Θεούλη μου, γιατί εδώ και καιρό μου 'ρχονται δεξιά τα πράγματα»·
- μου 'ρχονται στραβά τα πράγματα, βλ. φρ. μου 'ρχονται ανάποδα τα πράγματα·
- μπαλώνω τα πράγματα, βλ. φρ. τα μπαλώνω, λ. μπαλώνω·
- μπατάλικο πράμα, αντικείμενο χοντροκομμένο, κακοδουλεμένο και χωρίς τις σωστές του αναλογίες: «πήγες κι έδωσες ένα κάρο λεφτά γι' αυτό το μπατάλικο πράμα!»·
- μπερδεμένα πράγματα, **α.** καταστάσεις ή υποθέσεις χωρίς διαφάνεια, ύποπτες: «όλα θα τα βάλουμε επί τάπητος και θα τα συζητήσουμε απ' την αρχή, γιατί δε μ' αρέσουν μπερδεμένα πράγματα». **β.** λόγια ασαφή, από τα οποία δεν μπορεί κανείς να βγάλει νόημα: «τι μπερδεμένα πράγματα είναι αυτά που μου λες!»·
- μπερδεύεται με πολλά πράγματα ή μπερδεύεται σε πολλά πράγματα, δεν έχει μια μόνιμη δουλειά, αλλά ασχολείται με διάφορες δουλειές, με διάφορες υποθέσεις: «δεν ήταν από κείνους που θα μπορούσαν να στεριώσουν κάπου μόνιμα, γιατί έμαθε να μπερδεύεται με πολλά πράγματα»·
- μπερδεύω τα πράγματα, **α.** δημιουργώ συνειδητά αναστάτωση σε μια δουλειά, υπόθεση ή κατάσταση, ιδίως για προσωπικό μου όφελος: «έτσι όπως μπερδεψε τα πράγματα, χάλασε η δουλειά και την πήρε ένας δικός του || όπως μπερδεψε τα πράγματα, δεν μπορεί να βγάλει κανείς άκρη κι έτσι δεν μπορούμε να τον κατηγορήσουμε για τίποτα». **β.** δημιουργώ άθελα ή από άγνοια αναστάτωση σε μια δουλειά, υπόθεση ή κατάσταση: «του άφησα για λίγο στο πόδι μου, αλλά, επειδή δεν ήξερε τη δουλειά, μπερδεψε τα πράγματα και τώρα προσπαθώ να τα ξεμπερδέψω». **γ.** παρανοώ κάτι: «ραντεβού είχαμε στις δέκα κι όχι στις δώδεκα κι απορώ πώς μπερδεψες τα πράγματα!»·
- μπλέκω τα πράγματα, φέρνω μια δουλειά, μια υπόθεση ή μια κατάσταση στο απροχώρητο λόγω κακών ιδίως χειρισμών: «όπως έμπλεξες τα πράγματα, δεν μπορώ να καταλάβω με ποιο τρόπο θα συνεχίσεις τη δουλειά»·
- μπουρδουκλώνω τα πράγματα, **α.** μπερδεύω, ανακατώνω μια δουλειά, υπόθεση ή κατάσταση: «έτσι όπως τα μπουρδουκλώσες τα πράγματα, να δούμε ποιος θα μπορέσει να βγάλει άκρη!». **β.** ενεργώ κατάλληλα, ώστε να καλύψω μια υπόθεση, ιδίως παράνομη: «αν θέλεις εσύ, μπορείς να μπουρδουκλώσεις τα πράγματα και να κάνουν έλεγχο στο ταμείο σε μερικές μέρες, μόλις βάλω πίσω τα λεφτά που πήρα»·
- μυστήριο πράμα! έκφραση απορίας, έκπληξης ή θαυμασμού για κάτι που δεν μπορούμε να κατανοήσουμε, που μας φαίνεται περίεργο, παράξενο, ανεξήγητο και που μας βάζει σε υποψίες, όσον αφορά τη νομιμότητά του, την προέλευσή του ή τις προθέσεις του: «ο τάδε αγόρασε μια βίλα στη Χαλκιδική. -Μυστήριο πράμα, αυτός μέχρι τα χτες ήταν να πάει φυλακή από χρέη! || ο τάδε με προσκάλεσε να μου κάνει το τραπέζι. -Μυστήριο πράμα, αυτός δεν δίνει τ' αγγέλου του νερό, γι' αυτό πρόσεχέ τον, μη θέλει κάτι από σένα! || τι μυστήριο πράμα που είναι η δημιουργία της ζωής!». Συνήθως συνοδεύεται με την ανάλογη έκφραση απορίας, έκπληξης ή θαυμασμού έντονα αποτυπωμένη στο πρόσωπο·
- να το δω το πράγμα, να σκεφτώ, να μελετήσω, να υπολογίσω την υπόθεση για την οποία γίνεται λόγος: «έτσι όπως μας τα λες, όλα είναι εύκολα, αλλά να το δω το πράγμα και θα σ' απαντήσω»·
- νέα τάξη πραγμάτων, βλ. λ. [τάξη](#)·
- νοικοκυρεμένα πράγματα, δουλειά ή ενέργεια που γίνεται με επιμέλεια και τάξη, που χαρακτηρίζεται από σύνεση: «μ' όποιον κι αν κάνει δουλειά, θέλει νοικοκυρεμένα πράγματα»·
- νοικοκυρίστικα πράγματα, βλ. φρ. νοικοκυρεμένα πράγματα·
- ντροπής πράγμα! ή ντροπής πράγματα! βλ. λ. [ντροπή](#)·

- *Ξεγυρισμένα πράγματα*, δουλειές, υποθέσεις ή καταστάσεις που δεν αφήνουν περιθώρια για αμφισβητήσεις, παρεξηγήσεις ή σχόλια: «ό,τι συμφωνήσουμε θα το τηρήσουμε κατά γράμμα, ξεγυρισμένα πράγματα»· βλ. και φρ. *ξεγυρισμένο πράμα*·
- *Ξεγυρισμένο πράμα*, **α.** γυναικία πολύ όμορφη: «παλιά είχε μια γκόμενα που δε βλεπότανε, αλλά η καινούρια του είναι πολύ ξεγυρισμένο πράμα». Από το ότι *πράμα* σημαίνει και μουνί. **β.** οτιδήποτε θεωρείται πολύ ωραίο, πολύ ικανοποιητικό για τις ανάγκες ή τα γούστα μας: «αγόρασε ένα αυτοκίνητο πολύ ξεγυρισμένο πράμα»· βλ. και φρ. *ξεγυρισμένα πράγματα*·
- *ξεκαθαρίζω τα πράγματα*, **α.** εκκαθαρίζω οικονομικές ή προσωπικές διαφορές που έχω με κάποιον ή με κάποιους: «αν δεν ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα, δεν κάνω άλλη δουλειά μαζί σου || και οι δυο έχουμε την εντύπωση πως φταίχτης είναι ο άλλος, γι' αυτό νομίζω πως ήρθε ο καιρός να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα». **β.** αποσαφηνίζω κάτι, κατασταλάζω σε κάτι: «ξεκαθάρισε, επιτέλους, τα πράγματα και μη μας τα λες μια έτσι και μια αλλιώς || πρέπει πρώτα να ξεκαθαρίσεις τα πράγματα μέσα στο μυαλό σου κι ύστερα ν' αποφασίσεις με τι θέλεις ν' ασχοληθείς στη ζωή σου». **γ.** επιλέγω, διαλέγω από ένα πλήθος τα ουσιαστικά, τα απαραίτητα στοιχεία, τακτοποιώ: «είναι απ' το πρωί στο υπόγειο και ξεκαθαρίζει τα πράγματα, γιατί με τα χρόνια μαζεύτηκε πολύ σαβούρα»·
- *ξεκαθαρισμένα πράγματα*, **α.** δουλειές, υποθέσεις ή καταστάσεις που είναι αποσαφηνισμένες στην εντέλεια: «θέλω να μου παρουσιάσεις ξεκαθαρισμένα πράγματα, για να συνεταιριστώ μαζί σου». **β.** κατηγορηματική δήλωση πως θα πραγματοποιήσουμε την απειλή μας: «αν αντιληφθώ πως πας να κάνεις την παραμικρή απατεωνιά, θα σε κλείσω φυλακή, ξεκαθαρισμένα πράγματα»· βλ. και φρ. *ξεκομμένα πράγματα*·
- *ξεκομμένα πράγματα*, έκφραση που δηλώνει πως δεν επιδεχόμαστε αντίρρηση, αντίλογο σε αυτό που είπαμε: «θα κάνετε αυτό που σας λέω, ξεκομμένα πράγματα, κι όποιον δεν του αρέσει, να πάει σπίτι του»· βλ. και φρ. *ξεκαθαρισμένα πράγματα (β)*·
- *ξηγημένα πράγματα*, έκφραση με την οποία προειδοποιούμε το συνομιλητή μας πως δε θα ανεχτούμε καμιά παρέκκλιση από όσα συμφωνήσουμε: «θα τα μιλήσουμε, θα τα συμφωνήσουμε και θα τα υπογράψουμε, ξηγημένα πράγματα, γιατί οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους»· βλ. και φρ. *ξεκαθαρισμένα πράγματα (β)*·
- *όνομα και πράμα*, βλ. λ. [όνομα](#)·
- *όπως και να 'ρθουν τα πράγματα*, σε κάθε περίπτωση, σε κάθε περίπτωση, οπωσδήποτε: «όπως και να 'ρθουν τα πράγματα, εγώ θα την παντρευτώ || ξεκίνα εσύ τη δουλειά κι όπως και να 'ρθουν τα πράγματα, θα σε βοηθήσω»·
- *όπως και να 'χει το πράγμα ή όπως και να 'χουν τα πράγματα*, όπως και αν διαμορφώθηκε η κατάσταση ή όπως και αν διαμορφωθεί η κατάσταση, σε κάθε περίπτωση, ούτως ή άλλως, οπωσδήποτε: «όπως και να 'χει το πράγμα, η ουσία είναι πως θα ξεπεράσουμε τη δύσκολη στιγμή στην οποία βρισκόμαστε || όπως και να 'χει το πράγμα, αυτό που σου 'ταξα θα στο δώσω»·
- *ούτως εχόντων των πραγμάτων*, επειδή έτσι έχουν τα πράγματα, επειδή έτσι διαμορφώθηκε η κατάσταση: «ούτως εχόντων των πραγμάτων, μην αμφιβάλλεις ότι θα πετύχει η δουλειά»·
- *πάει αλυσίδα το πράμα*, βλ. λ. *αλυσίδα*·
- *πάει σερί το πράμα*, βλ. λ. *σερί*·
- *παιδί πράμα!* βλ. λ. [παιδί](#)·
- *παίρνω τα πράγματα (έτσι) όπως (μου) έρχονται*, αντιμετωπίζω τις καταστάσεις που μου προκύπτουν με στωικότητα: «δε χάνω την ψυχραιμία μου και πάντα παίρνω τα πράγματα έτσι όπως μου έρχονται»·
- *παίρνω τα πράγματα τοις μετρητοίς*, βλ. φρ. *το παίρνω τοις μετρητοίς*, λ. *μετρητά*·

- *παράγινε το πράγμα!* η υπόθεση ξέφυγε από τα όρια του ανεκτού ή του επιτρεπτού: «παράγινε το πράγμα με τις ανοησίες σου! || παράγινε το πράγμα με την γκρίνια σου! || παράγινε το πράγμα, κάθε φορά που σου χρειάζονται λεφτά, να 'ρχεσαι σε μένα!»·

- *παραπήγε το πράγμα!* βλ. φρ. *παράγινε το πράγμα(!)*

- *παρατράβηξε το πράγμα!* βλ. Φρ. *παράγινε το πράγμα(!)*·

- *παραφουσκώνω τα πράγματα*, υπερβάλλω, μεγαλοποιώ, παρουσιάζω με υπερβολικό τρόπο κάποιο γεγονός, με σκοπό να εντυπωσιάσω ή να ξεγελάσω κάποιον ή κάποιους: «δεν μπορώ να καταλάβω γιατί παραφουσκώνεις τα πράγματα, αφού δεν έγιναν μ' αυτόν τον τρόπο! || μας διηγίταν πώς είχε μπλέξει σ' έναν καβγά και, μόλις ήρθε στην παρέα μας και η τάδε, άρχισε να παραφουσκώνει τα πράγματα για να κάνει το κομμάτι του»·

- *παραχόντρυνε το πράγμα!* βλ. λ. *παράγινε το πράγμα(!)*·

- *πεθαμένα πράγματα*, δουλειά, κατάσταση ή υπόθεση που δεν παρουσιάζει καμιά εξέλιξη και, κατ' επέκταση, που στερείται ενδιαφέροντος, ιδίως οικονομικού: «πώς πήγε σήμερα η δουλειά; -Πεθαμένα πράγματα»· βλ. και φρ. *σκοτωμένα πράγματα*·

- *περπατάει το πράγμα*, **α.** η δουλειά ή η υπόθεση εξελίσσεται κανονικά: «δεν μπορώ να πω πως έχω τρελή δουλειά, αλλά περπατάει το πράγμα || απ' τη μέρα που ανέλαβε την υπόθεση ο τάδε δικηγόρος, περπατάει το πράγμα». **β.** (για προϊόντα) κυκλοφορεί με ευχέρεια στην αγορά, έχει ζήτηση: «έριξα ένα νέο είδος στην αγορά κι απ' ό,τι βλέπω περπατάει το πράγμα»·

- *ποιος σου 'πε τέτοιο πράγμα* ή *ποιος σου 'πε τέτοια πράγματα*, έκφραση αμφισβήτησης για τα άσχημα λόγια που ειπώθηκαν για κάποιον και που αποδίδονται σε εμάς. (Λαϊκό τραγούδι: *αγάπη μου, ποιος σου 'πε τέτοια πράγματα* και είσαι όλο παράπονα και κλάματα, ποιος σου 'πε πως εγώ μια άλλη αγαπώ, αφού καλά το ξέρεις μακριά σου πως δε ζω)·

- *πολύ πράμα!* **α.** θαυμαστικό επιφώνημα που αναφέρεται σε ιδιαίτερα μεγάλη ποσότητα, πλήθος ή διάρκεια ενός γεγονότος ή ενός πράγματος: «είχε κόσμος στη συγκέντρωση του κόμματος; -Πολύ πράμα! || η τελευταία ταινία του έχει διάρκεια τέσσερις ώρες -Πολύ πράμα!». **β.** θαυμαστικό επιφώνημα για πανέμορφη γυναίκα: «για δεσ αυτή τη γυναίκα, σ' αρέσει; -Πολύ πράμα!». Από το ότι *πράμα* σημαίνει και μουνί. **γ.** θαυμαστικό επιφώνημα για καθετί που μας κάνει ιδιαίτερη εντύπωση: «αγόρασε στη γυναίκα του ένα δαχτυλίδι για τα γενέθλιά της πολύ πράμα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *σου λέω*·

- *πού ακούστηκε τέτοιο πράγμα!* έκφραση απορίας, έκπληξης, αγανάκτησης ή οργής για κάτι παράλογο που μας ζητάει κάποιος: «δε θα 'σαι σίγουρα με τα καλά σου, γιατί, πού ακούστηκε τέτοιο πράγμα, να πληρώνεσαι χωρίς να δουλεύεις!»·

- *πού τέτοιο πράγμα!* ή *πού τέτοια πράγματα!* έκφραση με την οποία δηλώνουμε με κάποιο παράπονο πως, παρόλο που θέλουμε να μας συμβεί αυτό που μας λέει ο συνομιλητής μας, αυτό που επιθυμούμε, εντούτοις έχουμε την εντύπωση πως δε θα μας συμβεί: «θα πας φέτος διακοπές; -Πού τέτοιο πράγμα!», δηλ. αν και θέλω δε θα πάω. (Λαϊκό τραγούδι: *δε θέλω θαύματα, πού τέτοια πράγματα, αγάπη θέλω μόνο, να με κοιτάς να λιώνω*). Συνών. *πού τέτοια τύχη(!)*·

- *πράγμα αβέβαιο*, που δεν είναι σίγουρο αν πραγματοποιηθεί ή όχι, που είναι διφορούμενο: «περιμένω από μέρα σε μέρα την έγκριση του δανείου μου απ' την τράπεζα αλλά προς το παρόν είναι πράγμα αβέβαιο»·

- *πράγμα βέβαιο*, που είναι σίγουρο, που θεωρείται ήδη τετελεσμένο: «μόλις πάρεις το δάνειο, πράγμα βέβαιο απ' ότι έχω μάθει, θέλω να με διευκολύνεις μ' ένα μικρό ποσό»·

- *πράγμα που...*, γεγονός, στοιχείο, απόδειξη που...: «θέλει να 'ρθει να σου μιλήσει, πράγμα που σημαίνει πως θέλει να μονοιάσετε || θέλει να 'ρθει επίσημα στο σπίτι σου, πράγμα που δείχνει πως ενδιαφέρεται σοβαρά για την κόρη σου»·

- *πράγμα της δεκάρας*, που δεν έχει καμιά αξία: «έχει μανία ν' αγοράζει πράγματα της δεκάρας και να στολίζει το δωμάτιο του»·
- *πράγματα που καίνε*, υποθέσεις ή καταστάσεις που εντυπωσιάζουν αρνητικά, που ενοχοποιούν κάποιον ή επισύρουν εισαγγελική παρέμβαση: «αν ανοίξω το στόμα μου, θα πω για τον τάδε πράγματα που καίνε και δε θέλω να 'μαι εγώ αυτός που θα του καταστρέψει»·
- *πράμα για πέταμα*, **α.** αντικείμενο όχι απαραίτητο: «απ' τη στιγμή που τ' αγόρασες και δεν ξέρεις πού να το βάλεις ή πώς να το χρησιμοποιήσεις, είναι πράμα για πέταμα». **β.** αντικείμενο άχρηστο από την πολυκαιρία ή μηχανήμα άχρηστο από βλάβη: «έχω πολλά πράματα για πέταμα κάτω στο υπόγειο || αυτό τ' αυτοκίνητο το 'χω απ' τις αρχές του 1970, πώς να μην είναι πράμα για πέταμα»·
- *πράμα που φαίνεται, κολαούζο δε θέλει*, βλ. συνηθέστ. *χωριό που φαίνεται, κολαούζο δε θέλει*, λ. *χωριό*·
- *πράμα του πελάγου ή πράμα του πελάου*, (στη γλώσσα της αργκό) εμπόρευμα, ιδίως ύφασμα κατώτερης ποιότητας, που υποτίθεται ότι το έφερε λαθραία ναυτικός και πωλείται σε λαϊκές γειτονιές ή σε λαϊκές αγορές από δήθεν ναυτικό ως εξαιρετικής ποιότητας και σε πολύ καλή τιμή: «έραψε ένα παντελόνι μ' ένα ύφασμα, που αγόρασε από 'ναν ναυτικό, αλλά του πάσαρε πράμα του πελάγου, γιατί μέσα σε λίγο καιρό ξέφτισε»·
- *πράματα και θάματα!* **α.** μεγάλη ποικιλία αγαθών: «στην αγορά σήμερα υπήρχαν πράματα και θάματα!». **β.** αφάνταστα, απίστευτα γεγονότα ή απίθανα νέα: «στη ζωή του είδε πράματα και θάματα || ελάτε να σας πω πράματα και θάματα!»· βλ. και φρ. *γίνονται πράματα και θάματα και κάνει πράματα και θάματα*·
- *πρόσωπα και πράματα*, βλ. λ. [πρόσωπο](#)·
- *πρόχειρα πράματα*, δουλειά ή υπόθεση που αντιμετωπίστηκε με βιασύνη και προχειρότητα: «αν δω πρόχειρα πράματα, θα ξανακάνετε τη δουλειά απ' τη αρχή || τι πρόχειρα πράματα είναι αυτά που μου παρουσιάζετε;»·
- *προχωρημένα πράματα!* βλ. φρ. *ανεβασμένα πράματα(!)*·
- *πρώτο πράμα*, **α.** (ιδίως για γυναίκες, αλλά για άντρες) που είναι όμορφη, ωραία, που έχει ιδιαίτερα ανεπτυγμένες τις ιδιότητες του φύλου της: «γνώρισα μια γυναίκα πρώτο πράμα || ο φίλος σου είναι πρώτο πράμα». (Λαϊκό τραγούδι: *γινόμ' άντρας πρώτο πράμα με πιστόλι και με κάμα*). Από το ότι *πράμα* σημαίνει και μουνί. **β.** (για προϊόντα) που είναι πρώτης ποιότητας: «αγοράζω πάντα απ' το τάδε μαγαζί, γιατί πουλάει πρώτο πράμα»·
- *πώς είναι τα πράγματα;* τι κατάσταση επικρατεί(:); «πώς είναι τα πράγματα στη νέα σου δουλειά; || πώς είναι τα πράγματα στο σπίτι;»·
- *πώς έχουν τα πράγματα;* πώς έγινε, πώς διαδραματίστηκε κάτι(:); «για πες μου, πώς έχουν τα πράγματα κι έφτασαν στο σημείο να μαλώσουν;»· βλ. και φρ. *πώς είναι τα πράγματα(:)*·
- *πώς πάν' τα πράγματα;* **α.** έκφραση ενδιαφέροντος κάποιου για τη δουλειά και γενικά για την πορεία των πραγμάτων στη ζωή ενός ανθρώπου: «ω, καιρό έχω να σε δω, πώς πάν' τα πράγματα;». **β.** η έκφραση δείχνει και πολιτικό ενδιαφέρον·
- *πώς (τα) βλέπεις τα πράγματα;* ποια είναι η γνώμη σου, πώς κρίνεις, πώς εκτιμάς κάποια κατάσταση γενική, κοινωνική ή πολιτική(:); «πώς βλέπεις τα πράγματα με την επέκταση που έκανε ο τάδε στη δουλειά του; || πώς τα βλέπεις τα πράγματα με την παραίτηση του τάδε υπουργού;»·
- *ρίχνει πράμα!* **α.** (για πρόσωπα) τρώει πάρα πολύ: «ρίχνει πράμα, σου λέω, που μπορεί να φάει κι ένα βόδι στην καθισιά!». **β.** (για βροχή, χιόνι, όχι για χαλάζι, γιατί αυτό πέφτει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα) πέφτει πάρα πολύ δυνατά, πάρα πολύ πυκνά και σε διάρκεια: «δεν μπορείς να φύγεις τώρα, γιατί έξω ρίχνει πράμα!»·
- *σ' όλα τα πράγματα υπάρχει κι ένα όριο*, σε όλες τις εκδηλώσεις, σε όλες τις ενέργειες υπάρχει ένα επιτρεπτό,

ένα ανεκτό σημείο, πέραν του οποίου γίνεται κατάχρηση δικαιώματος ή παρατηρείται παρεκτροπή: «σ' είπαν να φας κι εσύ ξεκοιλιάστηκες, ρε παιδάκι μου. Σ' όλα τα πράγματα υπάρχει κι ένα όριο! || είπαμε να 'σαι αυστηρός, αλλά εσύ το παράκανες, γιατί πρέπει να ξέρεις πως σ' όλα τα πράγματα υπάρχει κι ένα όριο»·

- *σηκώνει κουβέντα το πράγμα ή το πράγμα σηκώνει κουβέντα*, βλ. λ. [κουβέντα](#)·

- *σηκώνει νερό το πράγμα ή το πράγμα σηκώνει νερό*, βλ. λ. [νερό](#)·

- *σηκώνει συζήτηση το πράγμα ή το πράγμα σηκώνει συζήτηση*, βλ. λ. [συζήτηση](#)·

- *σιάξανε τα πράγματα*, ξεπεράστηκαν οι δυσκολίες, τα προβλήματα, εξομαλύνθηκε η κατάσταση, ιδίως η οικονομική ή η πολιτική: «τώρα που σιάξανε τα πράγματα, θα πάρω κι εγώ την οικογένειά μου και θα πάω διακοπές || μόλις σιάξανε τα πράγματα στον τόπο μας, ήρθαν ένα σωρό τύποι απ' το εξωτερικό κι άρχισαν να μας μοστράρουν για αντιστασιακοί»·

- *σιγά στο πράγμα! ή σιγά το πράγμα!* βλ. φρ. *σπουδαίο πράγμα!* (Τραγούδι: *το καινούριο πράγμα είν' άλλο πράγμα να σ' αγκαλιάσει, να σ' ανεβάσει μπορεί ρίχνουμε ένα κλάμα, σιγά το πράγμα παλιορεκλάμα ζωή*)·

- *σιχαμερά πράγματα*, πράξεις ή λόγια που προκαλούν αηδία, απέχθεια, αποστροφή: «τι σιχαμερά πράγματα είναι αυτά που κάνεις! - τι σιχαμερά πράγματα είναι αυτά που λες!»·

- *σκάρτο πράγμα*, εμπόρευμα άχρηστο, χωρίς καμιά αξία: «δε δίνω ούτε δραχμή, γιατί είναι σκάρτο πράγμα αυτό που θέλεις να μου πουλήσεις»·

- *σκοτωμένα πράγματα*, δηλώνει απραξία εμπορικών συναλλαγών και γενικά την αναδουλειά: «πως πας από δουλειά; -Σκοτωμένα πράγματα || είχατε χτες βράδυ δουλειά στο κλαμπ; -Σκοτωμένα πράγματα»· βλ. και φρ. *πεθαμένα πράγματα*·

- *σκουραίνουν τα πράγματα*, η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους, προβλέπεται δύσκολη, παρουσιάζονται εμπόδια που δυσχεραίνουν ή και αποκλείουν την ομαλή εξέλιξη: «μετά την ανοιχτή σύγκρουση της κυβέρνησης με τα εργατικά συνδικάτα, σκουραίνουν τα πράγματα || μετά το κλείσιμο των συνόρων με το γειτονικό κράτος, σκουραίνουν τα πράγματα»·

- *σου είναι ένα πράμα!* το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, είναι υπερβολικά επιτήδειο, παμπόνηρο ή φαύλο και δεν μπορεί κανένας να του έχει εμπιστοσύνη: «πρόσεχε μην μπλέξεις μαζί του, γιατί σου είναι ένα πράμα!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μα τι πράμα!* ή με το *Θεός να σε φυλάει*·

- *σπέσιαλ πράμα*, **α.** εμπόρευμα ή αντικείμενο εξαιρετικό, ιδιαίτερα ξεχωριστό: «έφερα απ' το εξωτερικό σπέσιαλ πράμα για τις γιορτές || αγόρασα ένα αυτοκίνητο σπέσιαλ πράμα». **β.** λέγεται και για όμορφη γυναίκα: «γνώρισα μια γυναίκα σπέσιαλ πράμα». Από το ότι *πράμα* σημαίνει και μουνί·

- *σπουδαίο πράγμα!* ή *σπουδαίο το πράγμα*, λέγεται στην περίπτωση που θεωρούμε κάτι εντελώς ασήμαντο ή που αμφισβητούμε τη σπουδαιότητα ή τη δυσκολία που μας αναφέρει κάποιος πως παρουσιάζει κάποια δουλειά ή υπόθεση: «αγόρασε κι αυτός αυτοκίνητο και, σπουδαίο το πράγμα! || ξέρεις τι σπουδαίο πράγμα που είναι να ελέγχεις ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει απ' το εργοστάσιο! -Σπουδαίο το πράγμα! || ξέρεις τι δύσκολο πράγμα που ήταν να τους τα συμβιβάσω; -Σπουδαίο το πράγμα!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ναι μωρέ* ή το *σιγά μωρέ* και άλλες φορές η φρ. κλείνει με το *μωρέ* ή με το *ρε*. Συνών. *σιγά στη δουλειά!* ή *σιγά τη δουλειά!* / *σιγά στο πράμα!* ή *σιγά το πράμα!* / *σιγά τ' αβγά (α)* / *σιγά τα λάχανα!* / *σιγά τα ωά!* / *σιγά τον πολυέλαιο!* / *σπουδαία δουλειά!* / *σπουδαία τα λάχανα(!)*·

- *σπουδαίο πράγμα να...*, είναι σημαντικό γεγονός να...: «σπουδαίο πράγμα να 'χει κανείς έναν πιστό φίλο στη ζωή του»·

- *σπρώχνω τα πράγματα*, πιέζω, προωθώ μια υπόθεση ή κατάσταση: «σπρώξε κι εσύ τα πράγματα να πάρω εκείνο το δάνειο απ' την τράπεζα όπου εργάζεσαι!»·

- στα πράματα! επιφώνημα που δηλώνει συναγερμό. Ίσως από την έκφραση των τσομπάνων που, όταν αντιλαμβάνονταν λύκους ή ζωοκλέφτες γύρω από το μαντρί, προέτρεπαν τους δικούς τους να πάνε κοντά στα πράματα (= πρόβατα, γίδια κ.λπ.) για να τα προφυλάξουν·
- στα πράματα, προτροπή για έναρξη εργασίας ή κάποιας ενέργειας: «άιντε παιδιά, αρκετά ξεκουραστήκαμε, μπρος στα πράματα». Συνών. στα όπλα·
- στενεύουν τα πράγματα, οι περιστάσεις, οι πολιτικές, κοινωνικές ή οικονομικές συνθήκες γίνονται όλο και περισσότερο δυσχερείς, πλησιάζουν σε επικίνδυνο σημείο ή περιορίζουν την ελευθερία των κινήσεων: «απ' τη μέρα που άρχισε ο εμφύλιος στην πρώην Γιουγκοσλαβία, στενεύουν συνεχώς τα πράγματα για την πατρίδα μας || από τότε που έκανε και το τέταρτο παιδί, στένεψαν γι' αυτόν τα πράγματα κι έχει χαθεί απ' τα γλέντια μας»·
- στο πράμα μου! **α.** (για γυναίκες) δε με νοιάζει, δε με ενδιαφέρει, αδιαφορώ τελείως: «στο πράμα μου αν θα 'ρθει ή αν δε θα 'ρθει!». Πολύ συχνά παρατηρείται η ίδια χειρονομία με του άντρα, όταν λέει στ' αρχίδια μου! ή στον πούτσο μου(!). **β.** ακούγεται και από άντρες·
- στρώνουν τα πράγματα, η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική δυσκολία που είχε παρατηρηθεί πριν από καιρό, αρχίζει σταδιακά να εξομαλύνεται, να ξεπερνιέται, αρχίζουν να διαφαίνονται σημάδια καλύτερευσης ή και επιτυχίας: «ευτυχώς, γιατί με το πρόγραμμα της νέας κυβέρνησης άρχισαν να στρώνουν τα πράγματα || τώρα που στρώνουν τα πράγματα, μπορούμε να κάνουμε εκείνη τη δουλειά που μου 'λεγες»·
- στρώνω τα πράγματα, διευθετώ διάφορες εκκρεμότητες που έχω: «αν δε στρώσω πρώτα τα πράγματα, δεν μπορώ να φύγω για διακοπές»·
- συμβιβάζω τα πράγματα, συνδυάζω, συνταιριάζω δυο αντίθετες ιδιότητες που έχω: «πώς συμβιβάζεις τα πράγματα, απ' τη μια να μας κάνεις τον κομμουνιστή κι απ' την άλλη να 'σαι τοκογλύφος;»·
- συνηθισμένα πράγματα, λόγος ή υπόθεση χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον: «είπατε κάτι ενδιαφέρον όσο έλειπα; - Μπα, τα ίδια και τα ίδια, συνηθισμένα πράγματα || έγινε κάτι σπουδαίο εκεί και μαζεύτηκε τόσος κόσμος; - Συνηθισμένα πράγματα, τράκαραν δυο αυτοκίνητα»·
- σφίγγουν τα πράγματα, βλ. φρ. στενεύουν τα πράγματα·
- τα βλέπω σκούρα τα πράγματα, **α.** προαισθάνομαι, προβλέπω πως θα υπάρξουν δυσκολίες ή αντίξοες κοινωνικές, πολιτικές ή οικονομικές καταστάσεις: «με την αστάθεια που υπάρχει τα τελευταία χρόνια στην πατρίδα μας, τα βλέπω σκούρα τα πράγματα». **β.** προαισθάνομαι, προβλέπω πως θα περάσω δύσκολη οικονομική κατάσταση ή πως θα έχω σοβαρό πρόβλημα με την υγεία μου, γενικά πως θα αντιμετωπίσω δυσκολία ή αποτυχία σε μια επιδίωξή μου: «αν συνεχιστεί αυτή η αναδουλειά, τα βλέπω σκούρα τα πράγματα || μετά την εξέταση που μου 'κανε ο γιατρός, τα βλέπει σκούρα τα πράγματα με τα πνευμόνια μου»·
- τα βρήκα ζόρικα τα πράγματα, βλ. φρ. τα βρήκα ζόρικα, λ. ζόρικος·
- τα βρήκα σκούρα τα πράγματα, βλ. φρ. τα βρήκα σκούρα, λ. σκούρος·
- τα βρήκα στενά τα πράγματα, βλ. φρ. τα βρήκα στενά, λ. στενός·
- τα βρήκε έτοιμα τα πράγματα, βλ. φρ. τα βρήκε όλα έτοιμα, λ. έτοιμος·
- τα βρήκε στρωμένα τα πράγματα, βλ. φρ. τα βρήκε όλα στρωμένα, λ. στρωμένος·
- τα δημόσια πράγματα, η δημόσια ζωή και γενικά η πολιτική, οι υποθέσεις του κράτους: «από μικρός έδειχνε ενδιαφέρον για τα δημόσια πράγματα, γι' αυτό δεν εκπλήσσομαι που εκλέχτηκε βουλευτής στο νομό του || τα δημόσια πράγματα πάνε κατά διαβόλου»·
- τα πράγματα δεν είναι ούτε μαύρα ούτε άσπρα, επικρατεί ενδιάμεση κατάσταση, είναι και φορές που δεν

μπορεί κανείς να εκφέρει με σιγουριά μια γνώμη: «στην πολιτική τα πράγματα δεν είναι ούτε μαύρα ούτε άσπρα»·

- τα πράγματα δεν πάνε καλά, βλ. φρ. *δεν πάνε καλά τα πράγματα*·

- τα πράγματα πάνε κατά διαβόλου, η κοινωνική, πολιτική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους ή και της ίδιας μας της ζωής εξελίσσεται πολύ άσχημα: «μετά την τελευταία υποτίμηση της δραχμής, τα πράγματα πάνε κατά διαβόλου»·

- τα πράγματα πηγαίνουν απ' το κακό στο χειρότερο, η κοινωνική, πολιτική ή οικονομική κατάσταση ενός λαού, ενός κράτους ή και της ίδιας μας της ζωής επιδεινώνεται συνεχώς: «με τέτοιους πολιτικούς που έχουμε, τα πράγματα πηγαίνουν απ' το κακό στο χειρότερο στον τόπο μας || οι γιατροί σήκωσαν τα χέρια τους, γιατί τα πράγματα για τον ασθενή πηγαίνουν απ' το κακό στο χειρότερο»·

- τα πράγματα φωνάζουν από μόνα τους, λέγεται για κάτι για το οποίο δε χρειάζεται κανείς να προσπαθήσει να αποδείξει, που είναι ολοφάνερο, αυταπόδεικτο. Συνών. *φωνάζει από μόνο του*·

- τελειωμένα πράγματα, **α.** έκφραση με την οποία επιβεβαιώνουμε σε κάποιον πως η υπόθεσή του περατώθηκε με επιτυχία ή θα περατωθεί σίγουρα με επιτυχία και για το λόγο αυτό, δεν πρέπει να τον απασχολεί ή να τον στεναχωρεί άλλο: «μόλις θα 'ρθει ο διευθυντής, θα τον βάλω να υπογράψει το συμβόλαιο, τελειωμένα πράγματα». **β.** έκφραση με την οποία δεν επιδεχόμαστε αμφισβήτηση ή άρνηση σε αυτό που λέμε ή προστάζουμε: «όταν σου λέω κάτι, θέλω να το πιστεύεις, τελειωμένα πράγματα || η δουλειά θα γίνει έτσι όπως σας λέω εγώ, τελειωμένα πράγματα». **γ.** έκφραση με την οποία διαβεβαιώνουμε ρητά σε κάποιον ή κάποιους πως θα ενεργήσουμε με τον τρόπο που εμείς κρίνουμε σκόπιμο: «όποιος κάνει κοπάνα, θα παίρνει δρόμο απ' τη δουλειά, τελειωμένα πράγματα»·

- τέλειωσε το πράγμα, βλ. φρ. *κρίθηκε το πράγμα*·

- τεφαρίκι πράμα, βλ. λ. [τεφαρίκι](#)·

- τζάμπα πράμα! έκφραση με την οποία κάποιος πλανόδιος μικρέμπορος ή κάποιος έμπορος λαϊκής αγοράς διαλαλεί τηνπραμάτεια του, και σημαίνει ότι πουλάει πάρα πολύ φτηνά: «πάρ' τε κόσμε, τζάμπα πράμα!»·

- της μάνας σου (της αδερφής σου, της γιαγιάς σου) το πράμα (ενν. γαμώ), απευθύνεται ως μεγάλη βρισιά·

- τι πράγμα! έκφραση έκπληξης για κάτι που μας λένε, ιδίως για κάτι που μας ζητάνε και που δυσκολευόμαστε να το πιστέψουμε, γιατί δεν το περιμέναμε: «μπορείς να μου δανείσεις τ' αυτοκίνητό σου για ένα μήνα; -Τι πράγμα!»·

- τι πράγμα θέλεις; ποιος είναι ο λόγος της παρουσίας σου εδώ; τι επιθυμείς(;): «τι πράγμα θέλεις και μου χτυπάς νυχτιάτικα την πόρτα;»·

- τι πράγμα μου λες τώρα; **α.** έκφραση απορίας ή δυσαρέσκειας για κάτι δυσάρεστο που μας ανακοινώνει κάποιος ξαφνικά: «βρίσκομαι στη δυσάρεστη θέση να σου ανακοινώσω ότι πέθανε ο τάδε. -Τι πράγμα μου λες τώρα;». **β.** έκφραση έκπληξης, χαράς ή ενθουσιασμού για κάτι απίθανο που μας ανακοινώνει κάποιος αναπάντεχα: «αποφάσισα να σε πάρω μαζί μου στο ταξίδι που θα κάνω στο εξωτερικό κι όλα τα έξοδά σου θα 'ναι πληρωμένα. -Τι πράγμα μου λες τώρα;»·

- τι πράγματα είν' αυτά; έκφραση αγανάκτησης, δυσφορίας ή δυσαρέσκειας για τις άστοχες ενέργειες ή την κακή συμπεριφορά κάποιου: «σου είπα χίλιες φορές να καθίσεις φρόνιμα και να μην κάνεις θόρυβο, τι πράγματα είν' αυτά! || τι πράγματα είν' αυτά! Πώς αντιμιλάς μ' αυτόν τον τρόπο σε γέρο άνθρωπο;». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *δεν ντρέπεσαι λιγάκι(;)*. Συνών. *τι καμώματα είν' αυτά(;)*·

- τι πράμα είν' αυτός! ή τι πράμα είν' ετούτος! ή τι πράμα είναι τούτος! έκφραση απορίας ή αγανάκτησης για άτομο που δεν εννοεί να καταλάβει αυτό που επίμονα του λέμε ή του ζητάμε, που γενικά κρατάει περιέργη

στάση: «στο 'πα χίλιες φορές πως δε θέλω αυτό, αλλά το άλλο. Τι πράμα είναι τούτος!». Πολλές φορές, αυτός που μιλάει, στρέφει το πρόσωπό του προς κάποιον φανταστικό ακροατή που υποτίθεται πως παρακολουθεί τη σκηνή, σαν να θέλει να του δώσει δίκιο·

- τι σόι πράγματα είν' αυτά; βλ. φρ. τι πράγματα είν' αυτά(;)·

- τι σόι πράμα είναι, βλ. λ. [σόι](#)·

- τίμια πράγματα! βλ. λ. [τίμιος](#)·

- το αστείο του πράματος είναι ότι..., βλ. λ. αστείος·

- το γελοίο του πράματος είναι ότι..., βλ. λ. [γελοίος](#)·

- το καλό το πράγμα αργεί να γίνει, συνήθως ως έκφραση δικαιολογίας κάποιου που καθυστερεί να τελειώσει την εργασία που του έχουμε αναθέσει: «μην παραπονιέσαι που καθυστερώ να επιδιορθώσω τ' αυτοκίνητό σου, γιατί το καλό το πράγμα αργεί να γίνει». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το α·

- το πράγμα έχει ως εξής, βλ. φρ. άκου πως έχει το πράγμα·

- το πράγμα θέλει κουβέντα, βλ. φρ. θέλει κουβέντα το πράγμα·

- το πράγμα θέλει σκέψη, βλ. φρ. θέλει σκέψη το πράγμα·

- το πράγμα θέλει συζήτηση, βλ. φρ. θέλει συζήτηση το πράγμα·

- το πράγμα μιλάει από μόνο του ή το πράγμα μιλάει μόνο του, είναι τόσο ολοφάνερο, τόσο εξόφθαλμο, τόσο αυταπόδεικτο, που δε χρειάζεται καμιά εξήγηση: «δε χρειάζεται να σας πω περισσότερα, γιατί το πράγμα μιλάει μόνο του πώς ο τάδε έβαλε χέρι στο ταμείο»·

- το πράγμα σηκώνει νερό, βλ. φρ. σηκώνει νερό το πράγμα·

- το πράγμα σηκώνει συζήτηση, βλ. φρ. σηκώνει συζήτηση το πράγμα·

- το πράμα είναι να..., η ουσία, το σημαντικό σημείο μιας υπόθεσης, το φλέγον ζήτημα είναι να...: «το πράμα είναι να καταφέρω τον τάδε να χρηματοδοτήσει τη δουλειά»·

- του ρίχνω πράμα, τον καταδιάζω έντονα, τον βρίζω, τον καθυβρίζω: «επειδή συνηθίζει ν' αργεί το πρωί στη δουλειά, τον κάλεσε ο διευθυντής στο γραφείο του και του 'ριξε πράμα, που ακούστηκε σ' όλο το εργοστάσιο»·

- τους στρώνω τα πράγματα, βλ. συνηθέστ. τους συμβιβάζω τα πράγματα·

- τους συμβιβάζω τα πράγματα, **α.** διευθετώ παλιά έχθρα τους, τους κάνω να μονιάσουν: «δεν μπορούσα να βλέπω άλλο δυο αδέρφια μαλωμένα για ηλίθιο λόγο, γι' αυτό τους συμβίβασα τα πράγματα». **β.** (για ερωτικά ζευγάρια ή για παντρεμένους) διαμεσολαβώ και κατορθώνω να τους κάνω να μονιάσουν: «ήταν άδικο να χωρίσουν για ένα πείσμα, γι' αυτό επενέβην και τους συμβίβασα τα πράγματα»·

- τρελά πράγματα, απίθανες, περίεργες καταστάσεις: «τι τρελά πράγματα είναι αυτά που κάνεις; || έχω μάθει να μην υπόσχομαι τρελά πράγματα, αλλά μόνο ό,τι μπορώ να πραγματοποιήσω»·

- φουσκώνω τα πράγματα, βλ. φρ. παραφουσκώνω τα πράγματα·

- χαζά πράγματα! καθετί ανόητο, φαιδρό, ανάξιο λόγου για να απασχολήσει κάποιον: «δεν ασχολούμαι με χαζά πράγματα!»·

- *χαρά στο πράγμα!* ή *χαρά το πράγμα!* βλ. λ. [χαρά](#).

- *χρειάζεται (και) ρώτημα το πράγμα!* βλ. λ. [ρώτημα](#).

- *χρειάζεται (και) φιλοσοφία το πράγμα!* βλ. λ. [φιλοσοφία](#).

- *ψόφια πράγματα*, έκφραση που δηλώνει πως δε συμβαίνει ή δε συνέβη κάτι ενδιαφέρον, ευχάριστο ή σημαντικό: «τι γίνεται στο μπαράκι μας; -Ψόφια πράγματα || περάσατε καλά στην εκδρομή; -Ψόφια πράγματα» βλ. και φρ. *σκοτωμένα πράγματα*.

- *ωραίο πράμα!* θαυμαστική έκφραση για όμορφη γυναίκα: «την ξέρεις την αδερφή του τάδε; -Ωραίο πράμα!»

- *ωρίμασε το πράγμα*, **α.** η υπόθεση ή η κατάσταση έφτασε πια στο σημείο, ώστε να μπορέσει να ενεργήσει κάποιος με ελπίδες επιτυχίας: «νομίζω πως μπορούμε να ξεκινήσουμε τώρα τη δουλειά, γιατί, απ' τη στιγμή που μας υποστηρίζει και η τράπεζα, ωρίμασε το πράγμα». **β.** υπάρχει η εντύπωση πως έχουν δημιουργηθεί οι κατάλληλες συνθήκες ή προϋποθέσεις για να τακτοποιηθεί, να διευθετηθεί μια υπόθεση ή μια κατάσταση που ήταν σε εκκρεμότητα: «με αφορμή το θάνατο του πατέρα τους νομίζω πως ωρίμασε το πράγμα να μονοιάσουν τα δυο αδέρφια».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας